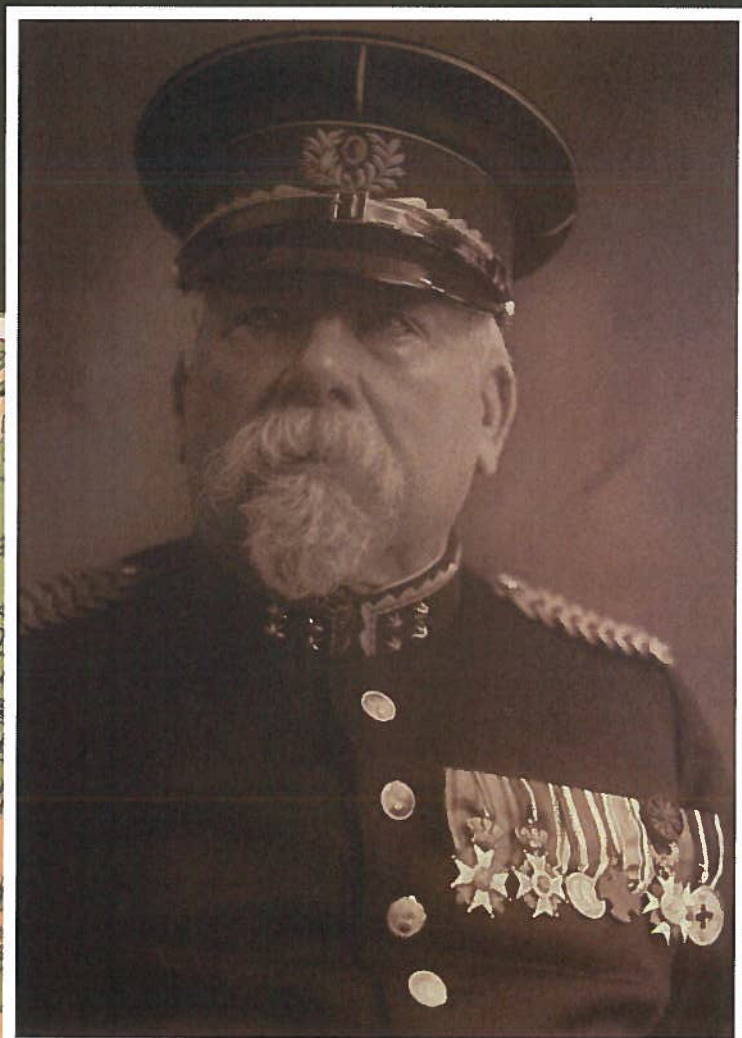

SCHOUTAMBT EN HEERLIJKHEID

jaargang 23

nummer 4

november 2009

Stichting Heemkunde Renkum
Stichting Museum Veluwez

75 JAAR ONZE LIEVE VROUWE VAN LOURDES KERK EN PAROCHIE DOORWERTH – HEVEADORP – WOLFHEZE

door Nico van Schaik

Inleiding

Op 27 augustus 2009 bestond de Onze Lieve Vrouw van Lourdes parochie 75 jaar. Dit is de R.K. parochie van Doorwerth – Heveadorp – Wolfheze. Op 12 februari 2009 was het 75 jaar geleden dat de O.L.V. van Lourdeskerk, Van der Molenplein 1 te Doorwerth, gewijd werd door de aartsbisschop van Utrecht. In dit artikel wordt eerst ingegaan op de achtergrond van de bouw van de kerk en de oprichting van de parochie. Daarna wordt aandacht gegeven aan het parochieel leven. In dat deel wordt aangegeven dat de parochie nu een deel is van het parochieverband Veluwe-Rijn en opgenomen zal worden in de fusieparochie Zalige Titus Brandsma. Het kerkgebouw, de modernisering van het kerkinterieur vanaf de vijftiger jaren tot op heden en de kerncollectie van de kerkelijke kunst worden daarna belicht. De pastorie en het parochiehuis, het kerkhof en de parochiegrenzen, komen ook aan de orde. Katholiek onderwijs is altijd een belangrijk onderdeel geweest van katholiek Nederland, dus ook in Doorwerth.

Achtergrond van kerk, pastorie, parochiehuis en R.K. scholen

Begin van de 20ste eeuw bestond het huidige Doorwerth nog niet. Omstreeks 1915 werd in de gemeente Doorwerth de Verenigde Nederlandsche Rubberfabrieken Hevea gevestigd en gebouwd. In de jaren 1916-1918 werd door de directie van deze fabriek voor de arbeiders een tuindorp gerealiseerd (Heveadorp), met karakteristieke huizen in Engelse 'cottage'-stijl. Kerken en scholen waren toen nog niet aanwezig. Heveadorp viel onder de R.K. Bernulphusparochie van Oosterbeek.

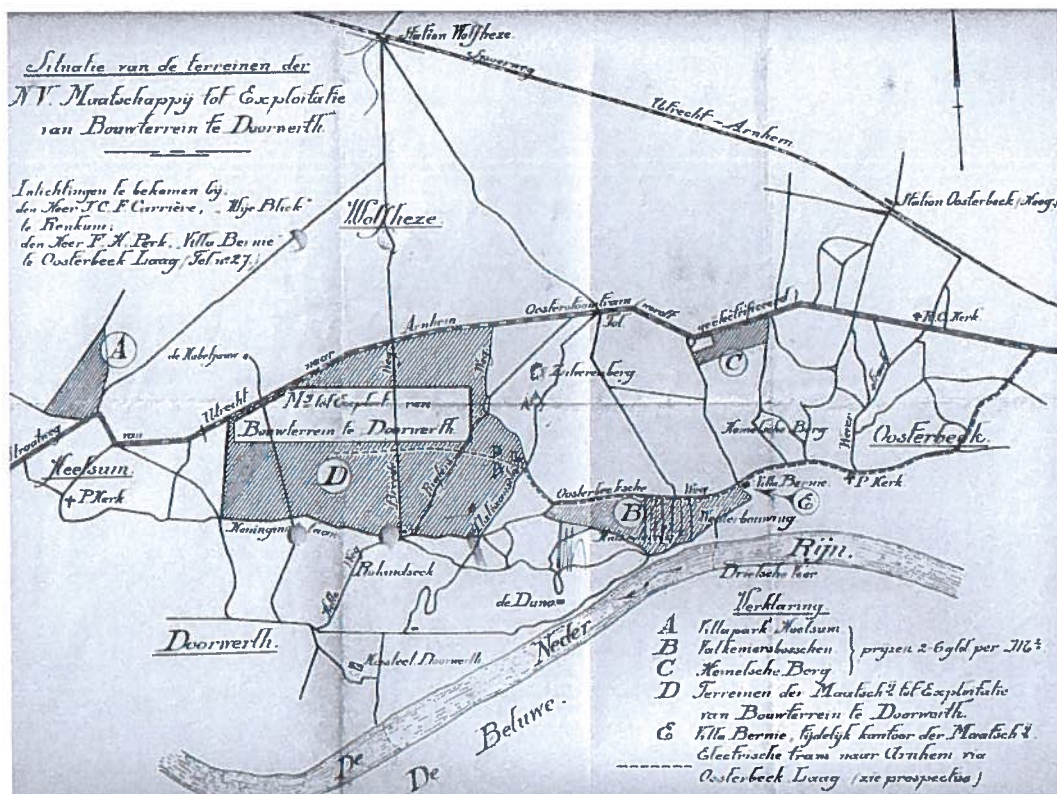
Afbeelding: Pastoor J.A.J. Ter Heerdt, bouwpastoor van kerk en parochie in Doorwerth. Pastoor van Oosterbeek van 1918 – tot 1938. (Foto: Collectie St. Bernulphusparochie te Oosterbeek.)

Pastoor J.A.J. Ter Heerdt van die parochie, die ook steeds meer "Heveaanse" kinderen naar zijn scholen en op zijn godsdienstcursussen zag komen, beijverde zich ook voor het geestelijk welzijn van de arbeiders van de Hevea-fabrieken. In november 1920 woonden daar al 37 katholieke en/of gemengde gezinnen. Toen kapelaan Markus in Oosterbeek kwam kreeg de Pastoor zijn handen vrij om ook in Heveadorp godsdienstoefeningen te houden.

Er waren toen 100 communicanten. De Rooms-Katholieken (en ook de Gereformeerden) kerkten toen in het overblijfslokaal van de fabriek. De Hervormden kerkten eerst in het “kerkje op de heuvel” in Heelsum en later in de zaal van De Zaaier, op de hoek van de Middenlaan en de Oude Oosterbeekseweg. Op 1 december 1920 werd gestart met de R.K. vieringen.

Pastoor Ter Heerdt was jarenlang secretaris van de aartsbisschop in Utrecht geweest. Hij was een begeesterd man en heeft bijzonder veel gedaan voor het godsdienstig leven in zijn parochie dat hij sterk wist te stimuleren. En hij kende de wegen om zijn droom te verwezenlijken. Zijn droom van het oprichten van een R.K. parochie en scholen in en voor Heveadorp kreeg steeds meer vorm. In 1923 werd de gemeente Doorwerth opgeheven en toegevoegd aan de gemeente Renkum. Een projectontwikkelingsmaatschappij en de gemeente Renkum wilden een nieuw Doorwerth ontwikkelen en wilden graag meewerken aan het realiseren van die droom. Voor eigen rekening kocht Ter Heerdt eerst in 1924 2000 m² grond en daarna in 1926 nog eens 2000 m². Dat was toen nog een leeg gebied, boven aan de huidige Seelbeekweg.

Afbeelding: Kaart Cardanus Exploitiatiemaatschappij Doorwerth begin 30-er jaren van de 20ste eeuw. In vak D, daar waar de tramlijn (getippeld) de Italiaanseweg kruist, werd de R.K. kerk met pastorie gebouwd. (Kaart: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).

De Cardanus Exploitatiemaatschappij schonk nog eens 5000 m² en de gemeente Renkum zegde toe om het Van der Molenplein voor eigen rekening volledig in te richten. Op dit terrein zou de kerk, de pastorie en het parochiehuis gebouwd gaan worden en na de oorlog ook de parochiële R.K. kleuter-, de lagere school en de inter-parochiële R.K. ulo. In onderstaande afbeelding staan de net gebouwde kerk en pastorie.

Afbeelding: Kerk en pastorie in 1934 aan het Van der Molenplein te Doorwerth, met op de voorgrond een onbekend gebleven familie. (Foto: Collectie Familie Hofman).

Afbeelding links: Cornelia Theresa Maria Elisabeth Schade, de schenkster van de bouwsom voor de kerk, geboren op 24 juni 1873 en overleden op 09 maart 1933.

Afbeelding rechts: Theresia Maria Antonia Josepha Povel-Schade, de schenkster van o.a. de kruiswegstaties geboren op 15 november 1880 en overleden op 21 mei 1953.

(Foto's: Collectie Mw. R.A.J. Povel)

Pastoor Ter Heerdt had een zeer goede band met de familie Schade in Oosterbeek. Mevrouw Cornelia Schade, zie afbeelding op de vorige pagina, schonk het volledige bedrag, nodig om de kerk te kunnen bouwen. Haar zus, mevrouw Theresia Povel-Schade schonk o.a. de kruiswegstatie. Ook vele andere giften werden ontvangen. De Cardanus exploitatiemaatschappij eiste dat de kerk opgeleverd zou worden binnen 15 maanden na het aanvaarden van de schenking. Het was zeer belangrijk om alle toestemmingen te verkrijgen, voordat de schenking aanvaard kon worden. Binnen vijf maanden na die schenking waren de tekeningen van de kerk en pastorie gereed én goedgekeurd, was de goedkeuring van het bisdom voor de aanvaarding van die schenking onder de genoemde voorwaarde ontvangen én was de Koninklijke goedkeuring daarvoor verkregen. Het bisdom keurde het bouwplan en de financiering van de bouw binnen tien dagen goed! (Wat denkt u, zou zo'n snelheid tegenwoordig nog kunnen?).

Op 28 maart 1933 werd de bouw van de kerk aanbesteed. De architect van het bisdom had geadviseerd om niet alleen lokale aannemers uit te nodigen voor die aanbesteding. De bouw werd gegund aan aannemer H.Th. Vervoorn te Utrecht. Deze begon voortvarend met de bouw. Op 24 juni 1933 werd de eerste steen gelegd.

Afbeelding: De eerste steen waarvan de volledige Latijnse tekst is: "Die 24 junii 1933 in honore Beate Marie Virgi de Lourdes posui J.A.J. ter Heerdt". De vertaling daarvan is: "Op de dag van de vierentwintigste juni 1933 heb ik, J.A.J. ter Heerdt, ter ere van de Heilige Maagd Maria van Lourdes (deze steen) geplaatst". (Foto: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).

Op 26 december 1933 was de eerste (kerst)viering en daarmee ook de kerkwijding. De kerk was toen nog niet geheel klaar, maar deze viering was nodig om te voldoen aan de 15 maanden eis van die ene schenker. Op 12 februari 1934 werd de kerk geconsacreerd door de aartsbisschop van Utrecht, Mgr. J.G.H. Jansen. Op 27 augustus 1934 werd officieel de nieuwe parochie opgericht, onder bescherming van O.L. Vrouw van Lourdes. Er waren toen 270 parochianen. Als eerste pastoor van de nieuwe parochie werd M.A.C. Markus, eerder kapelaan te Oosterbeek, aangesteld.

De genoemde datums zijn vol symboliek. De eerste steen werd gemetseld op 24 juni 1933, zijnde de weekdag gewijd aan Onze Lieve Vrouwe, in de maand van het Heilig Hart van Christus en wel op de eerste dag onder het octaaf van het Heilig Hartfeest. 1933 was het heilig jaar waarin herdacht werd dat Jezus Christus 1900 jaar geleden gestorven en weer opgestaan is.

En 1933 was het jubeljaar waarin herdacht werd dat 75 jaar daarvoor Maria in Lourdes verschenen is. Tevens was het 12½ jaar geleden dat met speciale godsdienstoefeningen in Heveadorp begonnen werd. En het was de verjaardag van pastoor Ter Heerdt. 24 juni was dus een gedenkwaardige dag. De aanbesteding vond plaats op 28 maart 1933 rond Maria Boodschap. Maria Boodschap is op 25 maart, de datum van de aankondiging door aartsengel Gabriël aan Maria dat zij zwanger was en een kind genaamd Jezus zou baren (dus negen maanden vóór Kerstavond). De ingebruikname van de kerk vond plaats op tweede kerstdag, de dag na de viering van de geboorte van Jezus Christus. De parochie Doorwerth – Heveadorp - Wolfheze in wording “beviel” van haar kerk op 2de kerstdag 1933.

Parochieel leven

Ten tijde van de oprichting van de parochie was er in Nederland, en dus ook in Doorwerth-Heveadorp-Wolfheze, een bloeiend katholicisme. Vanaf 1934 tot op heden was er in de parochie minstens één koor. Er werd direct gestart met de oprichting van een meisjesvereniging, Mary Sinclair en na enkele jaren ook met de “Zonnekinderen” (meisjes van 7-10 jaar). Mary Sinclair organiseerde geregeld een tentoonstelling in het parochiehuis: *“Naast de nuttige en fraaie handwerken hadden de werkstukjes van de Zonnekinderen ook een plaats gevonden. Een gezellige bijeenkomst met zang en voordracht van leden van Mary Sinclair sloot de tentoonstelling.”*

Er werd van alles georganiseerd voor alle leeftijdsgroepen. Er was ontspanning met als achtergrond de R.K. levensovertuiging, zoals het Weihnachtsoratorium door het gemengd koor of de Maria-avond met declamatie, toneel, koor en een toespraak van pastoor Markus. En er was geestelijke vorming, zoals het veertigurengebed, de vormingsweek voor meisjes (16-25 jaar), het Jeugd- en Deugdtriduüm (voor jongens en meisjes van 14-18 jaar) (een triduüm is een driedaagse reeks van vieringen), conferenties voor jongeren van 14-17 jaar en van 18-25 jaar en zelfs een huwelijksweek voor de gehuwden: *“Dr. Hoegen leidde de Huwelijksweek, na een stevige propaganda van te voren. De opkomst was zeer bevredigend. Alleen de gemengde huwelijken ontbraken bijna geheel. Zo was de opkomst 75%. De conferentie voor de rijpere jeugd daarbij aansluitend was voor 100% bezocht.”*

De parochie groeide hard. Waren er in 1934 nog 270 parochianen en 189 niet praktiserende katholieken, in 1943 waren dat er al 478 respectievelijk 328. In 1967 was de parochie gegroeid tot 1567 resp. 1329 katholieken. In 2009 staan er ca 900 katholieken ingeschreven en zijn er ca. 200 adressen waar de Gave bezorgd wordt. We zien die groei en terugval ook terug in het aantal eerste communicanten, het aantal vormelingen en het aantal huwelijken in de kerk.

Direct na de oorlog zag men de bui toch al een beetje aankomen o.a. aan de resultaten van de lokale “Heilige Missie”. In het Registrum Memoriale van 1946 staat daarover vermeld: *“Tegelijk met de parochies Oosterbeek, Arnhem, Velp is hier in Doorwerth een H. Missie gepreikt. De katholieke actie heeft de H. Missie voorbereid door de verspreiding van missieklokken en missieboekje bij alle katholieken, terwijl huis aan huis in de bestelling Doorwerth en in de omgeving van de Wolfhezerweg een circulaire is bezorgd.”*

Ofschoon het succes van de H. Missie niet daverend kan worden genoemd, mag Doorwerth toch tevreden zijn over deze missie, wanneer men een vergelijking maakt met de andere parochies en rekening houdt met de naoorlogse mentaliteit. Wel hadden de parochianen evenals elders zwaardere – zg donderpreken – verwacht. De zg ‘spanning’ heeft ontbroken.”

Langzaam maar zeker kwamen er wat veranderingen in de R.K. kerk. Op 11 februari 1957, het “patroonsfeest” van onze parochie werd voor het eerst de H. Mis opgedragen gekeerd naar het volk. Het Registrum Memoriale zegt daarover: “Daartoe was een altaar ontworpen en uitgevoerd door Jhr. Octaaf van Nispen tot Pannerden, dat op een verhoging op het priesterkoor werd geplaatst. Het grote altaar werd met een gordijn afgesloten.” En: “Het koor, ook voor het eerst, gestoken in lange tunica’s zong opzij van het priesterkoor. De gehele plechtigheid maakte een overweldigende indruk.”

Het tweede Vaticaanse Concilie luidde de grote verandering in: de R.K. kerk werd een kerk voor en ook door het volk van God, en een kerk waar de vieringen in de landstaal gehouden worden. De priesters gingen steeds meer parochianen bij vorming en ontwikkeling en ook bij de vieringen betrekken. Daar werden structuren voor opgezet. Werkgroepen ontstonden en sommige verdwenen weer. Zonder vrijwilligers zijn thans geen vieringen meer mogelijk.

In Nederland en dus ook in Doorwerth – Heveadorp – Wolfheze nam de verzuiling af. De maatschappij veranderde sterk en de deelname aan de kerken liep en loopt nog terug. De samenwerking met de Hervormde en de Gereformeerde gemeenten in Doorwerth kreeg duidelijk vorm, uitmondend in het gebruik van elkaars kerkgebouw bij verbouwingen en het gezamenlijk houden van vieringen.

Het aantal priesters nam en neemt sterk af. Het toenemende aantal pastoraal werkers kon een groot deel van de taken in de parochies van priesters overnemen maar niet alle, zoals de bediening van de sacramenten. Daarnaast nam de omvang van de lokale geloofsgemeenschappen af. Vandaar dat samenwerking tussen parochies belangrijk werd. Eerst was dat Heelsum – Doorwerth – Oosterbeek op vrijwillige basis, aangestuurd door de gemeenschappelijke priester en/of pastor. Later kwam Renkum daar nog even bij. Het bisdom besloot dat deze ontwikkeling in haar kerkprovincie opgevangen moest worden door de vorming van grotere parochiële samenwerkingsverbanden en later door fusies van de parochies in die verbanden.

Op die manier is in 2005 het pastorale samenwerkingsverband ontstaan onder de naam Veluwe-Rijn. Dit verband omvat 11 samenwerkende parochies in het gebied tussen Lunteren, Veenendaal, Rhenen en Oosterbeek. Veluwe-Rijn heeft één gezamenlijk pastoraal team, onder leiding van een priester. Per 1-1-2010 wordt dit samenwerkingsverband gefuseerd tot één grote parochie met één bestuur en één pastoraal team. De lokale geloofsgemeenschappen blijven bestaan onder de huidige naam, niet als parochie, maar als geloofsgemeenschap. De Pastoraatsgroep (vrijwilligers) verzorgt de lokale inhoudelijke taken, samen met de basispastors en de Locatieraad de lokale beheers- en financiële taken. De naam van de nieuwe, grote, fusieparochie zal de Zalige Titus Brandsma parochie zijn.

Hiermee zijn de Bernulphusparochie in Oosterbeek en de O.L.V. van Lourdes-parochie weer in één verband opgenomen.. Een verband dat veel groter is, qua regio, dan vóór de start van de OLV van Lourdes-parochie in 1934.

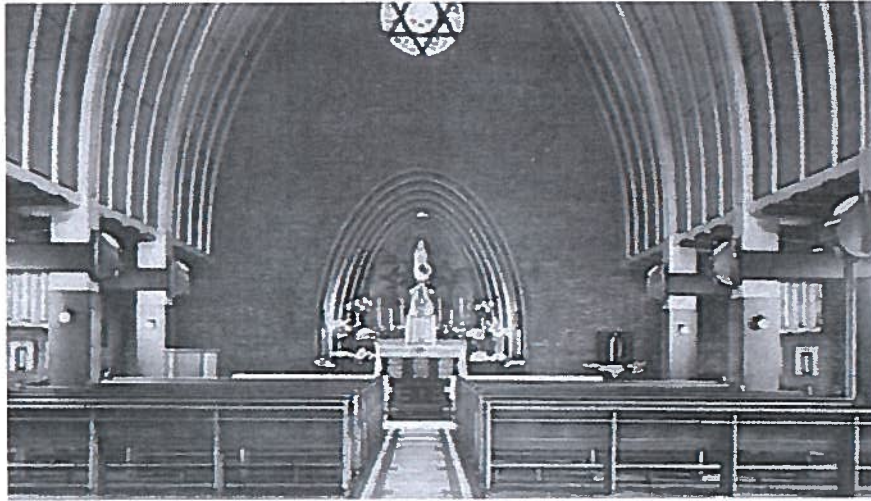
Kerkgebouw

De architect van de kerk was J.E. Wilke uit Bilthoven, zoon van de familie Wilke die destijds de uitspanning had waar nu Kievietsdel is. Hij ontwierp een driebeukige zaalkerk in zakelijk-expressionistische stijl. Karakteristiek zijn de sobere bakstenen gevels en hoge pannendaken met een brede overstek. Van buiten valt verder op de koperen dakruiter bestaande uit een kleine koperen spits met uurwerk en met leien bedekt. Binnen is het bijna parabolvormige gewelf opgebouwd uit houten spanten en velden die met board bekleed zijn. Binnen wordt door de bouwwijze intimiteit ("gemeenschap zijn") geschapen.

Afbeelding: Van der Molenplein 1 en 2, Doorwerth,; kerk en pastorie, gebouwd in 1933-1934, hier op een ansichtkaart van vóór de Tweede Wereldoorlog. (Foto: Collectie Stichting voor Heemkunde in de gemeente Renkum).

In de jaren direct daarna werd de kerk verder aangekleed. In 1937 werd de kruisweg geïnstalleerd en werden tabernakeldeuren geschonken. In 1939 werd het doopvont geplaatst en het doophek. Tijdens de gevechten in de Tweede Wereldoorlog werden de kerk en de pastorie flink beschadigd. Het dak van de kerk lag volledig open. De schade bedroeg ca. fl. 65.000.

*Afbeelding: Interieur van de kerk vóór het 2de Vaticaanse Concilie.
(Foto: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).*

In 1945 werd de kerk gerestaureerd door de Gebr. Bröring uit Apeldoorn naar plannen van de architect Jan van Dongen. Op 21 oktober van dat jaar werd de kerk weer in gebruik genomen.

Modernisering kerk vanaf de vijftiger jaren tot op heden

In de jaren vijftig en zestig werd het interieur gemoderniseerd. In 1956 werd het priesterkoor doorgetrokken. De stenen communiebank werd verwijderd. Daarvoor in de plaats werd een hekwerk geplaatst ontworpen door prof. Granpré Moliere en uitgevoerd door smid Hageman te Heelsum. In 1957 werd de mis opgedragen gekeerd naar het volk en werd vóór het sacramentsaltaar een verplaatsbaar celebratiealtaar geplaatst naar ontwerp van jhr. O. van Nispen tot Pannerden.

In 1959 en in de zestiger jaren werd het interieur verder aangepast onder leiding van dezelfde jhr. Van Nispen tot Pannerden. De kerk werd in grijsstinten geschilderd, de houten pilaren in de kerk werden omkleed met hardsteen en versierd met o.a. serpentino en travertijn. Daarnaast werd het meubilair in het priesterkoor vervangen, een nieuw hek geplaatst op de orgelzolder en lintteksten aangebracht in het schip. Verder werd het interieur verrijkt met een Jozef en Mariabeeld en enkele gebrandschilderde ramen. De genoemde jhr. Van Nispen tot Pannerden drukte een grote stempel op de ontwerpen voor deze interieuraanpassingen. Hij werkte veel samen met de Doorwerthse kunstenaar H. Duchêne. In de afbeelding op de volgende pagina, is het interieur van de apsis in 1972 te zien.

Een tweede grote aanpassing vond plaats in 1976-1977. Het priesterkoor werd vergroot tot podium, tevens werd het orgel in de apsis geplaatst en voorzien van een nieuw front.

Omstreeks 1984 werd het meubilair in het koor wederom vervangen, nu door de huidige meubelen. Deze meubelen waren in eerste instantie grijs geschilderd. Ook werd toen de Markuszaal gebouwd (parochiezaal achter de kerk) en de sacristie verplaatst naar het zuidtransept. De voormalige sacristie werd garderobe. Achter de kerk werd de Markuszaal gebouwd. De Markuszaal werd vernoemd naar de eerste pastoor Markus. Deze zaal ging de functie van het parochiehuis overnemen en is direct toegankelijk vanuit de kerk, via de garderobe.

Afbeelding: Interieur van de absis tijdens het huwelijk van Frans en Emmie Povel op 1-12-1972. (Foto: Collectie Mw. R.A.J. Povel)

De laatste grote aanpassingen vonden plaats in 1989-1990. In het koor werd een nieuwe tegelvloer gelegd, het doopvont werd verplaatst naar het koor. Het interieur werd geschilderd en het meubilair in het koor ontdaan van de grijze verflaag. Tevens werd de Mariakapel toegankelijk gemaakt vanuit het ingangsportaal. In 1995 werd de voormalige doopkapel ingericht als gedachteniskapel. In 2002 werd het kruisbeeld uit de voormalige lagere school opgehangen, dat gemaakt was door Duchêne, achter de verhoging naast het orgel geplaatst. De kerk is in 2003 aangewezen als gemeentelijk monument.

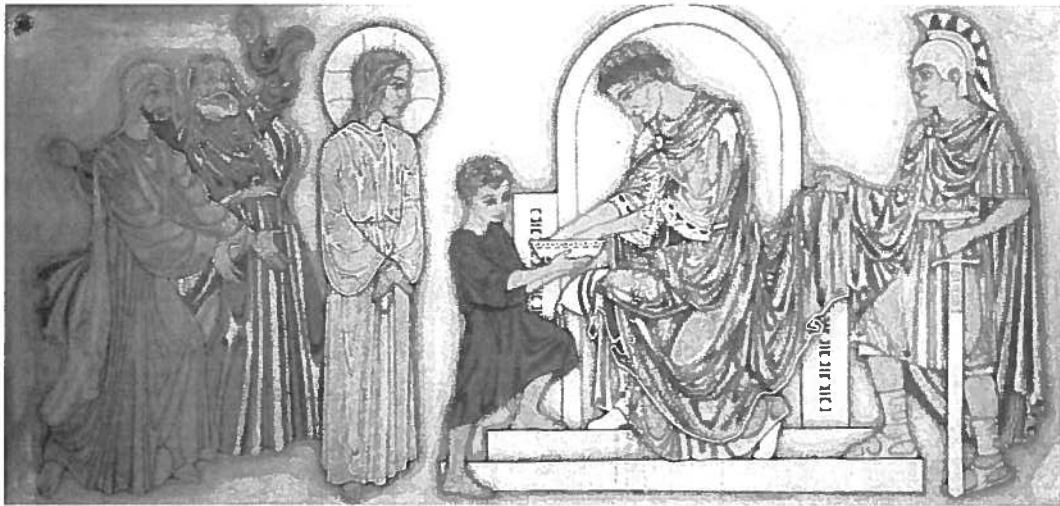
In 2008 werd het doopvont verplaatst naar het noordtransept. En het kruisbeeld van de hand van Duchêne werd verplaatst naar de Gedachteniskapel en het beeld dat daar hing werd naast het orgel bij de verhoging aan de westzijde van de kerk bevestigd.

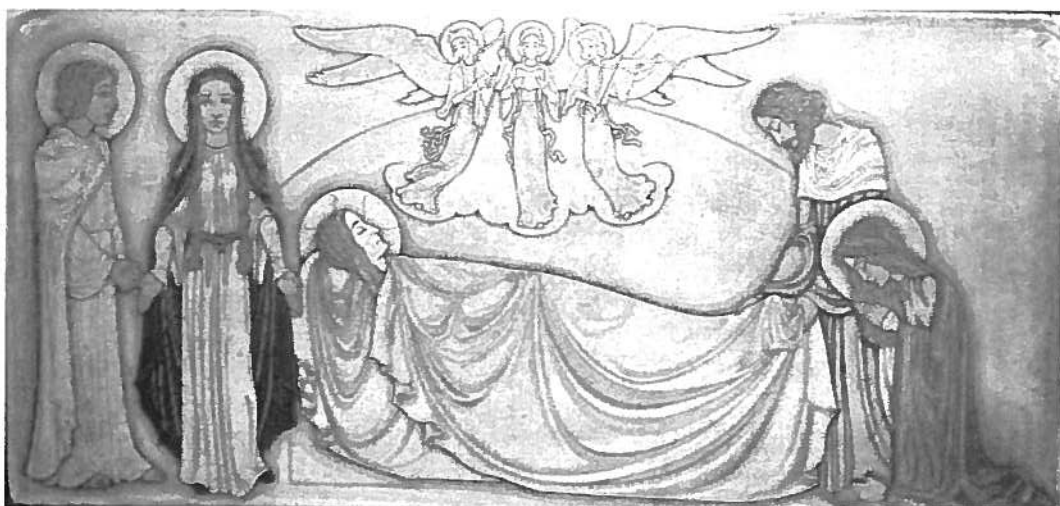
*Afbeelding: Huidig interieur van de O.L.V. van Lourdes-kerk,
naar het westen gezien. (Foto: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).*

Kerkelijke kunst

Het belangrijkste stuk binnen de kerk is de kruisweg vervaardigd door Willem Wiegmans. Deze kruisweg, bestaande uit veertien staties, kan gezien worden als één van de hoogtepunten binnen het oeuvre van Wiegmans. Onderstaande afbeeldingen geven twee van de veertien staties weer.

Afbeeldingen: Kruiswegstaties van Willem Wiegmans: "Jezus wordt ter dood veroordeeld" (boven) en "Jezus wordt in het graf gelegd" (onder). Willem Leendert Wiegmans (1892 – 1942) studeerde aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam en bekeerde zich in 1916 tot het Katholieke geloof waarna religieuswerk voor hem heel belangrijk werd. De kruiswerkstaties voor de O.L.V. van Lourdes-parochie van Doorwerth schilderde hij in 1937-1938. (Foto's: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).

Uit de beginperiode zijn ook overgebleven het doopvont dat gemaakt is door de fa. Brom, het door J. Veerkamp kunstig gesmede doophek en de glas-in-loodramen met symbolische voorstellingen in het koor.

Afbeelding: Drie van de acht glas-in-loodramen uit 1934-1937: Geloof – Liefde – Hemel. (Foto's: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).

In de jaren zestig is het interieur aangepast onder leiding van de kunstenaar Jhr. Octave Eugene Carle Marie van Nispen tot Pannerden (geboren op 20 januari 1922 te Groesbeek en overleden op 12 oktober 2003 te Ede, tevens voormalig wethouder van de gemeente Renkum), in samenwerking met Henry Duchêne. Van Nispen tot Pannerden was verantwoordelijk voor de ramen in de Gedachteniskapel en in de Mariakapel. In de Gedachteniskapel is dat de serie over Philippus en de Ethiopiër. In de Mariakapel is dat de serie over Maria, zie afbeeldingen op de volgende pagina.

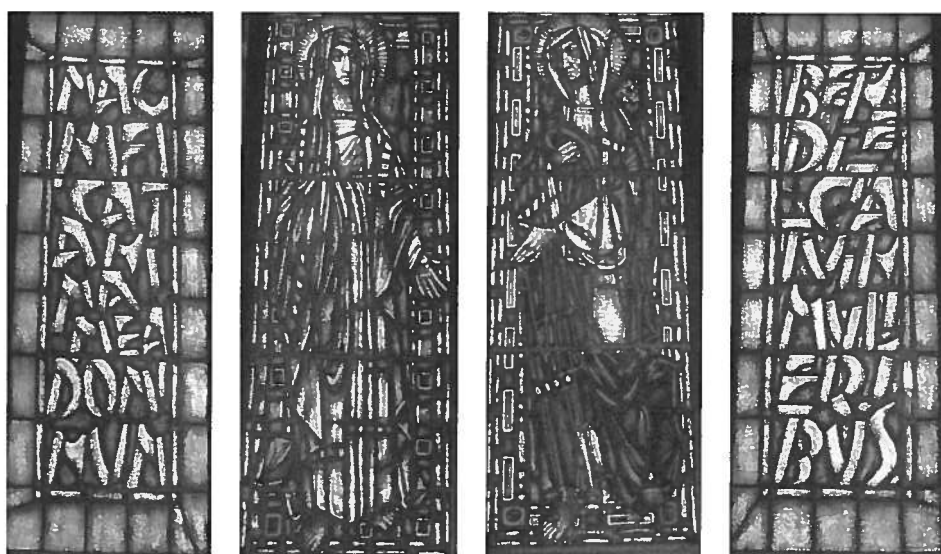
Afbeelding: Serie glas-in-loodramen van Jhr. O.E.C.M. van Nispen tot Pannerden, voorstellende Philippus en de Ethiopiër. Teksten: "Ik geloof", "en doopte hem" en "vol vreugde reisde hij verder". (Foto's: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).

Afbeelding: Tweede serie glas-in-loodramen van Jhr. O.E.C.M. van Nispen tot Pannerden: de Mariavorstellingen.

Teksten: "Ik zal vijandschap stellen (tussen u en de slang en hem de kop verpletteren)", "Vol van genade" en "H. Maria en H. Anna (de moeder van Maria)".

(Foto's: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).

Afbeelding: Serie glas-in-loodramen van Henry Duchêne: Visitatie.

Van links naar rechts: Mijn geest looft mijn Heer, H. Maria, zwanger van Jezus, H. Elizabeth, zwanger van Johannes de Doper en Gezegend zijt gij onder de vrouwen. (In het Latijn: Magnificat animamea domini en Benedicta tu in mulieribus)

(Foto's: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).

Van de hand van Henry Duchêne zijn de ramen van de Visitatie (Maria bezoekt haar nicht Elizabeth, die zwanger is van Johannes de Doper, zie afbeeldingen op de vorige pagina) en de Annunciatie (de engel Gabriël kondigt Maria aan dat zij zwanger is van de zoon van God).

Afbeelding: Tweede serie glas-in-loodramen van Duchêne: Annunciatie.

Links de engel Gabriël en rechts Maria.

(Foto's: Collectie Archief O.L.V. van Lourdes-parochie).

De overige werken van Henry Duchêne zijn ook van kunsthistorisch belang, zoals het monumentale corpus (kruisbeeld), de kerstgroep en het processiekruis.

Een bijzonderheid is de aanwezigheid van de zogenaamde "lintteksten" aan weerszijden van het kerkship. Ook hiervan is de maker Duchêne. Twee teksten zijn in of na 1959 aangebracht in sierletters, met het weglaten van spaties tussen de woorden. Het vereist uiterste concentratie om deze teksten te lezen. De tekst aan de linkerzijde van de kerk, gezien vanaf de ingang is: *"De Heer heeft zijn woontent geheiligd; want dit is het huis van God, waar zijn naam wordt aangeroepen, en waarvan staat geschreven: "En daar zal Mijn naam verblijven" zegt de Heer."* Deze tekst staat niet in de bijbel. Zij werd vroeger gezongen tijdens de Vespers, de avond vóór het jaarfeest van de kerkwijding en wel als antifoon (refrein) bij het Magnificat. De Latijnse tekst is: *"Sanctificavit Dominus tabernaculum suum: quia haec est domus Dei, in qua invocabitur nomen ejus, de quo scriptum est : Et erit nomen meum ibi, dicit Dominus"*.

De tekst aan de rechterzijde van de kerk , gezien vanaf de ingang, is: *"En ik hoorde een stem uit de troon, die zeide: Zie, de woonstede van God met de mensen, en Hij zal zijn tent bij hen spannen, en zij zullen zijn volken zijn, en Hij zal zijn: God met hen"* (Openbaring 21, 3 uit de Canisiusvertaling van het Nieuwe Testament).

In de nieuwe Bijbelvertaling van 2004 luidt deze tekst:

"Ik hoorde een luide stem vanaf de troon die uitriep: "Gods woonplaats is onder de mensen, hij zal bij hen wonen. Zij zullen zijn volken zijn en God zelf zal als hun God bij hen zijn."

Pastorie en parochiehuis

De pastorie werd tegelijk met de kerk (als eenheid) gebouwd naar ontwerp van J.E. Wilke. Het parochiehuis is in 1936 gebouwd. In de vijftiger en zestiger jaren werd dit parochiehuis in de zomer ook als jeugdherberg (voor meisjes) gebruikt. In 2000 is de pastorie verkocht. Het gebouw wordt nu als particulier woonhuis gebruikt. In 2002 werd tevens een groot deel van de grond achter de kerk, met de daarop staande gebouwen, verkocht aan de gemeente en door deze aan een projectontwikkelaar. Op deze grond zijn de nieuwe huizen en appartementen gebouwd aan het Van Nispen tot Pannerden-plantsoen. Hiermee eerde de gemeente Renkum haar oud-wethouder en, gezien de plek van dit plantsoen, impliciet ook zijn nauwe betrokkenheid bij onze kerk en parochie.

Kerkhof

Tegenover de kerk ligt het kerkhof (Seelbeeckweg). Het kerkhof werd ingewijd in 1951. Op het terrein bevindt zich een gereedschapshuisje en een kerkhofkruis onder een overkapping. Het huidige kruis werd omstreeks 1991 geplaatst, het voormalige kerkhofkruis werd in de kerk opgehangen. Op het kerkhof bevinden zich twee grafkelders met familiewapens: het gaat om de families Van Nispen tot Pannerden en Grotenhuis van Onstein.

Parochiegrenzen

Bij de oprichting van de parochie in 1934 werden de grenzen vastgesteld. In de kaart op de volgende bladzijde, zijn deze grenzen met een zwarte stippellijn aangegeven. De grenzen zijn aan de Oosterbeekse zijde gewijzigd in 1978. Vanaf die tijd behoorden de bewoners ten westen van de Oude Kerk in Oosterbeek en ten zuiden van de Benedendorpsweg, de bewoners van de Hemelse Berg, van de Van Borsseleweg en de Wolterbeekweg tot de R.K. parochie van Oosterbeek. In de afbeelding is deze nieuwe grens met een vage stippellijn aangegeven.

Het bisdom informeerde de betrokken parochianen en vermeldde in zijn brief:

"Het bestuur van het bisdom en de beide kerkbesturen gaan ervan uit, dat elke parochiaan de vrijheid heeft om zich te richten op de parochie waar hij/zij zich het meest bij betrokken voelt, en de geldelijke bijdrage te geven waar hij/zij dit verkiest."

Deze vermelding geeft duidelijk de tijdgeest aan na het 2de Vaticaanse concilie. De beide kerkbesturen en pastoors spraken af dat de dagelijkse pastorale zorg voor de patiënten van de Hemelse Berg en de J.P. Heije Stichting onder de hoede van de Bernulphusparochie van Oosterbeek ging vallen, maar dat de pastoor van Doorwerth de patiënten uit Doorwerth zal blijven bezoeken.

